

Отчет за дейността на ИДП при БАН за 2017 г.

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ
ИНСТИТУТ ЗА ДЪРЖАВАТА И ПРАВОТО

ОТЧЕТ
ЗА ДЕЙНОСТТА НА ИНСТИТУТА ЗА ДЪРЖАВАТА И ПРАВОТО ЗА 2017 Г.

София,
януари 2018 г.

1. ПРОБЛЕМАТИКА НА ИНСТИТУТА ЗА ДЪРЖАВАТА И ПРАВОТО

1.1. Преглед на изпълнението на целите (стратегически и оперативни), оценка и анализ на постигнатите резултати и на перспективите на Института за държавата и правото (ИДП) в съответствие с неговата мисия и приоритети, съобразени с утвърдените научни тематики.

През 2017 г. Институтът за държавата и правото чества 70-годишнината от основаването си. Това събитие бе повод да се оцени последователността в мисията на института през годините от неговото основаване. Тя е свързана с усъвършенстването на националното законодателство и хармонизирането му с правото на ЕС, подпомагане дейността на правоприлагащите и правозащитните органи, както и с повишаване на правната култура на гражданите.

Резултатите от дейността на ИДП бяха представени по подобаващ и адекватен начин в реномирани издания и престижни научни конференции.

През 2017 г. дейността на ИДП се осъществи в четирите му основни настоящи приоритета:

- 1) подпомагане на законотворческата функция на държавата, на правоприлагането, дейността на правораздавателните и административните органи;
- 2) изследвания в областта на хармонизирането на българското законодателство с правото на ЕС, в международното публично, частно право и международните отношения;
- 3) изследвания, посветени на фундаментални и практически проблеми на правната система.
- 4) работа за повишаване на правното съзнание и правна култура на българските граждани.

Дейността по подпомагане на органите от законодателната, изпълнителната и съдебната власт е традиционна за ИДП. Тя се изразява в предоставянето на експертни становища и анализи за различни държавни органи, както и в участие на учени от института в експертни и консултативни съвети, комисии и работни групи към министерства и ведомства. Тази дейност е разгледана детайлно в съответните части на отчета.

Тази дейност е визитната картичка на института. Това са дейностите от общонационално значение и най-вече експертната дейност: концепции, програми, становища и консултации за усъвършенстване на българското законодателство. През 2017 г. са изготвени 49 експертни становища.

В изпълнение на втория приоритет ИДП проведе значима конференция с международно участие на тема „10 години членство на Република България в ЕС – проблеми на хармонизацията и прилагането на правото на ЕС“, 15 – 18 юни 2017 г., научните резултати от която са представени в съответните раздели на отчета.

Работата по третия приоритет на ИДП учените от института се осъществи в колективни и самостоятелни проекти. Тази дейност също е разгледана детайлно в съответните части на отчета относно постиженията на отделните учени.

Дейностите в изпълнение на четвъртия приоритет се изразиха в участие на учените във форуми за защита на правата на потребителите, на Омбудсмана на Република

България, кръгли маси съвместно с професионални сдружения, асоциации и неправителствени организации, научнопопулярни публикации и медийни изяви.

1.2. Изпълнение на Националната стратегия за развитие на научните изследвания в Р България 2017 – 2030 – извършени дейности и постигнати резултати по конкретните приоритети.

Приоритетите на ИДП хармонизират с Националната стратегия за развитие на научните изследвания в Р България 2017 – 2030. Както е известно през 2017 г. бе констатирано незадоволително изпълнение на предишната Национална стратегия за развитие на научните изследвания в Република България (2012-2010 г.). Основната причина за това е липсата на последователна държавна политика за подкрепа на научните изследвания. Новата стратегия си поставя следните цели.

Цел 3.1. Човешки ресурси съдържа три специфични цели:

Специфична цел 1: Осигуряване на висока квалификация и ефективно кариерно развитие на учените, основано на високо ниво на научните изследвания.

През 2017 г. четирима учени и четирима докторанти от ИДП са получили лични стипендии, грантове и други спонсорства за стимулиране на научния обмен, както следва:

1. Рашко Стоянов, задочен докторант – Мобилност по програма "Еразъм +" ;
2. Проф. д-р Ирена Илиева - Professeur invité à l'Institut des Hautes études internationales;
3. Ас. Виктория Георгиева-Обретенова и ас. д-р Янко Ройчев, докторантите Андон Ташуков, Бюлент Мехмед и Петър Топуров - Програма за подпомагане на младите учени и докторанти – 2016/2017 г.;
4. Гл. ас. д-р Цветанка Лозанова – 13th Annual ESIL Conference, Naples, Italy, 6-9 September 2017 - European Society of International Law (ESIL)

Специфична цел 2: Повишаване на жизнения стандарт и на социалния статус на учените и специалистите, заети в научноизследователската дейност, посредством осигуряване на адекватно и съобразено с постигнатите резултати заплащане, както и на добри условия на труд.

Специфична цел 3: Повишаване на учените до характерни за ЕС нива и балансираното им разпределение по възраст, пол, научни области и региони.

В изпълнение на тези цели в ИДП през 2017 г. приключиха успешно две процедури по хабилитация. 60 % от научния персонал е на възраст между 35 и 55 години. Освен това научният състав е изключително балансиран по признак пол: над 50 % от тях са мъже.

В Института са привлечени на основен договор двама учени (гл. ас. д-р Ева Касева – след конкурс, и проф. д-р Дарина Зиновиева, преминала от допълнителен на основен трудов договор, прекратен е трудовият договор на двама учени - проф. Стефка Наумова, работила на основен договор, и на доц. д-р Григор Григоров, работил на допълнителен трудов договор по чл.111 КТ. Направени бяха стъпки към диференциране на заплащането, съобразено с постигнатите научни резултати.

3.2. Инфраструктура и Специфичната цел на Националната стратегия за развитие на научните изследвания в Р България 2017 – 2030 не са релевантни за дейността на ИДП.

3.3. Баланс в научните изследвания цели осигуряване на баланс между фундаментални и приложни изследвания, както и подкрепяне на приоритетни области.

В тази насока ИДП напълно е синхронизирал своята дейност в следните направления. Колективният проект „Правна уредба на дейността на малките и средни предприятия в правото на ЕС и Република България. Хармонизация или дисхармония?“ е насочен към повишаване на конкурентоспособността и продуктивността на икономиката. Участието на учени от ИДП в проекта „Мерки за преодоляване на демографската криза на Р България“ е директно насочен към преодоляване на демографския проблем в страната. Изследванията на учените кореспондират и с други приоритетни области като подобряване на качеството на живот, опазване на околна среда, национална сигурност и отбрана и др.

В материята на приложените изследвания ИДП съществено допринася през 2017 г. в областта на качеството на живот, опазване на околната среда и социално-икономическо развитие и управление. По този начин институтът допринася за реализиране на специфичните цели:

Специфична цел 5: Устойчиво възстановяване на международните позиции на страната по количеството и качеството на международно видимата научна продукция.

Специфична цел 6: Повишаване на количеството и качеството на научните изследвания, свързани с проблеми от регионално и национално значение.

Специфична цел 7: поощряване на приложените научни изследвания и фокусирането им върху приоритетните области на ИСИС.

Специфична цел 8: Стимулиране на частните инвестиции в науката.

В изпълнение на тези цели е повишеният брой на публикациите и на цитиранията, както и публикации в реферирани издания. За 2016 са 113 публикации, а за 2017 – 138 публикации (с 25 повече от предходната година). От тях 114 са публикувани, а 24 са приети за печат.

3.4. Интеграция в Европейското изследователско пространство и международната научна общност.

Специфична цел 9: Разширяване на участието на българската научна общност в европейското изследователско пространство и разширяване на международното научно сътрудничество.

През 2017 г. учените активно участваха в конференции в страната и чужбина, поддържаха сътрудничество с научни и образователни институции от Европа и света.

3.5. Връзки на науката с други социални сфери

Специфична цел 10: Значително интензифициране на връзките на науката с образованието, бизнеса, държавните органи и обществото като цяло.

Съществен е приносът на ИДП за постигане на тази цел през 2017 г. Учените са дали 49 научно обосновани компетентни становища за Народното събрание, висшите училища, държавната администрация и др. органи. Засилени са връзките ни с висшите училища. Освен вече дълготрайно установените традиционни отлични отношения със СУ „Св. Кл. Охридски“, ПУ „П. Хилендарски“, Академията на МВР и Бургаски свободен университет, ЮЗУ „Н. Рилски“ и др., беше сключено споразумение за сътрудничество и с Икономически университет – Варна.

1.3. Полза / ефект за обществото от извършваните дейности

Всички описани по-горе дейности пряко или косвено ползват българското общество. Научните фундаментални и приложни изследвания са солидна основа за

подпомагане на законотворчеството и правоприлагането в България, обучението на студенти по право и практикуващи юристи. Развитието на правната доктрина е от полза за цялото българско общество.

Научните изследвания и експертни становища подпомагат държавната администрация и „вземашите решения“ и по този начин насърчават „доброто управление“ в България. Учените от ИДП активно участват в обучението и подготовка на висококвалифицирани кадри: във висшите училища, но също и на съдии, адвокати, прокурори и други правоприлагащи органи.

Подобрена е и видимостта на тези дейности на ИДП сред обществото.

1.4. Взаимоотношения с други институции

ИДП поддържа взаимоотношения с държавни органи от законодателната, изпълнителната и съдебната власт, изразяващи се в предоставянето на експертни становища, мнения и анализи, както и в участие на учени от института в работни групи, експертни и консултативни съвети, комисии и др. към различни държавни ведомства и институции. Традиционни за института са добрите взаимоотношения с Върховния касационен съд, Върховния административен съд, Консултативния съвет за методическо ръководство и конституционност на законите при Върховна касационна прокуратура, Министерство на правосъдието, Министерство на външните работи, Министерство на външните работи и др.

Тридесет и пет участия са взели 10 учени от Института в съвети, комисии и други експертни органи на външни на БАН институции, като 7 учени са реализирали 22 участия в държавни и правителствени органи.

Учените от института преподават в повечето юридически факултети на висшите училища в страната: СУ „Св. Кл. Охридски“, ПУ „П. Хилендарски“, Нов български университет, Академия на МВР, ЮЗУ „Н. Рилски“, РУ „А. Кънчев“, ВСУ „Черноризец Храбър“, УНСС. С част от тези учебни заведения ИДП има и подписани споразумения за съвместна дейност.

Учените от ИДП са членове на държавни изпитни комисии във висшите училища (9 учени от ИДП са били членове на 19 изпитни комисии в 8 учебни заведения).

Пет учени от ИДП са участвали в 9 експертни органи в областта на науката и образованието, а 5 учени са участвали в 7 органи на управление на научни учреждения, организации и висши училища.

Десет учени са заемали 19 отговорни длъжности в редакционни колегии и съвети на 11 научни издания, от които 6 международни и 2 национални нереферирани списания с научно рецензиране.

Един учен от ИДП е бил член на 2 програмни или организационни комитети на научни форуми, 1 от които с международно участие.

Пет учени от ИДП са участвали в 13 международни и национални съвети, комисии и други обществени организации.

Учените от Института имат 24 лични членства в 17 научни организации в България и чужбина, от които 9 международни организации.

От 2014 г. ИДП е приет за колективен член на Съюза на юристите в България.

През 2017 г. ИДП сключи договор за сътрудничество с Икономическия университет – Варна, Споразумение с Комисията за защита от дискриминация, Рамково

споразумение с Института по публична администрация, Меморандум за сътрудничество със Сдружението на администрацията в органите на съдебната власт и др.

Единадесет учени от Института са изготвили общо 25 експертизи в помощ на различни институции и органи за управление. За ВКС за изготвени общо 10 становища – 7 от учени от секция „Наказателноправни науки” и 3 от учени от секция „Гражданскоправни науки”. Девет учени са дали 18 становища, 7 учени са изготвили 18 платени становища, 6 становища и 1 експертиза са изготвени без заплащане от 7 учени.

1.5. Общонационални и оперативни дейности, обслужващи държавата (моля, приложете илюстрации – до 3, и съответен кратък текст)

1.5.1. Практически дейности, свързани с работата на национални правителствени и държавни институции, индустрията, енергетиката, околната среда, селското стопанство, национални културни институции и др. /относими към получаваната субсидия/

1.5.2. Проекти, свързани с общонационални и оперативни дейности, обслужващи държавата и обществото, финансирани от национални институции (без Фонд „Научни изследвания”), програми, националната индустрия и пр. – до три най-значими проекти (заглавие на проекта, програма, по която се финансира, координатор и постигнати резултати).

Сред проектите, свързани с общонационални и оперативни дейности, обслужващи държавата и обществото, финансирани от национални институции следва да се открие участието на учени от ИДП в проекта „Мерки за преодоляване на демографската криза на Република България“ (Решение на Ръководството на БАН, Протокол № 2/2017 г., в изпълнение на ПМС № 347/08.12.2016 г.).

Общонационалните дейности, обслужващи държавата, се изразяват в научноизследователската дейност на ИДП, както и в подготовката на специалисти, които са отразени в съответните части на отчета. Оперативните дейности по обслужване на държавата намират израз в експертната работа на учените от института в полза на различни държавни органи.

Традиционна за института е в тази връзка експертната дейност в полза на различни държавни институции. За отчетната година ИДП е изпратил 49 експертизи и становища в помощ на институции и органи на управление като ВКС, ВАС, Народното събрание, Министерски съвет, министерства и различни държавни агенции, общински съвети и др. За ВКС са изпратени 10 становища, като 3 са от секция „Гражданскоправни науки“ и 7 от секция „Наказателноправни науки“. В изготвянето на становища активно се включват и младите учени и докторантите от секциите.

През отчетния период учени от института са били членове на експертни и консултативни съвети и работни групи към различни ведомства в системата на изпълнителната и съдебната власт, както и на различни международни органи и организации.

Професор д-р Дарина Зиновиева е член на Консултативен съвет по законодателството към 44-то Народно събрание.

Професор д-р Ирена Илиева участва в Управителния комитет на поредицата „Изследвания по сравнително право, еклезиастично право и права на човека“/Comitato di direzione Collana Recherche di diritto comparativo, diritto ecclesiastico e diritti umani/ под ръководството на проф. Джовани Чимбало, Университет Болоня, член е на редколегиата

на списание Papers of BAS: Humanities and Social Sciences и на редколегията на сп. „Международна политика“, издание на Правно-историческия факултет на ЮЗУ „Н. Рилски“. Индивидуален член на Асоциацията по международно право – Лондон, член на Българската асоциация по международно право, член на Асоциацията по сравнително право.

Професор д-р Жасмин Попова е член на Експертния съвет по подготовка на Българското Председателство на ЕС към Съвета по Европейски въпроси (Министерски съвет), съветник по европейските въпроси на министъра на правосъдието, на Програмния съвет на НИП – Министерство на правосъдието, на Консултативния съвет на Дипломатическия Институт – Министерство на външните работи, на Настоятелството на Фондация „Европейски институт – България, на Управителния съвет на Българската асоциация по европейско право, отговорен редактор е на сп. „Европейски правен преглед“.

Доцент д-р Велина Тодорова от 2017 г. е избрана за член на Комитета по правата на детето на ООН, член е на Международното общество по семейно право и на Комисията по Европейско семейно право, член е на 4 редакционни колегии: 3 международни – сп. International Journal of Children's Rights, издателство Intesentia CEFL, сп. European Family Law и 1 в България – на сп. „Правна мисъл“. От м. октомври 2016 г. е председател на Общото събрание на учените в ИДП; член работна група за българското председателство на Съвета на ЕС.

Доцент д.ю.н. Ангел Анастасов е член на Българска асоциация по международно право, София, (от 1992 г.) и на Световната асоциация по международно право, на Група за анализи и оценки, Ню Йорк, консултант е на Международната агенция за атомна енергия, Виена, (от 2014 г.), член на Комитета по ядрените оръжия, неразпространението и съвременното международно право, Лондон и др.

Доцент д-р Екатерина Салкова е съдия ad hoc в Европейския съд по правата на човека. Участва в 3 експертни групи по процедури за акредитация на докторски програми на НАОА. Участвала е в 7 държавни изпитни комисии за провеждане на държавен изпит по наказателноправни науки във висши училища. Член е на Управителния съвет на Българската асоциация по криминология. Ръководител е на проект „Сравнителноправен анализ на законодателната уредба в други държави, в които прокуратурата е част от съдебната власт. Какви са правните механизми за ефективно и независимо разследване на председателите на върховните съдилища и на главния прокурор“ към Стажантската програма на Народното събрание.

Гл. ас. д-р Цветанка Лозанова е член на 6 национални и международни научни неправителствени организации: Българска асоциация по международно право, Съюз на учените в България, Асоциация по международно право, Дружество за ООН в България, Европейско общество по международно право и на Американско общество по международно право. Тя е и външен независим експерт в COST и във Фонд „Научни изследвания“ към Министерството на образованието и науката.

Гл. ас. Атанас Блидов е бил експерт към Националната агенция за оценяване и акредитация /НАОА/. Работил е по изготвяне на проекта за изменение и допълнение на Правилника за дейността на НАОА.

Гл. ас. д-р Васил Тодоров е член на Националния съвет за тристранно сътрудничество към Министерски съвет, Комитета за наблюдение на Оперативна

програма “Добро управление” 2014-2020, Консултативния съвет за индустриална стабилност и растеж към министъра на икономиката, на Областния съвет за развитие към област София-град, Работна група 4 “Дружествено право” към Съвета по европейски въпроси към Министерство на правосъдието, Работна група 28 “Финансови и бюджетни въпроси” към Министерство на финансите, Работна група 31 “Европа 2020” към Министерство на финансите, Междуведомствена работна група за облекчаване на административния натиск върху бизнеса към Министерски съвет, Работна група за изготвяне на проект за изменение на Търговския закон с цел премахване на акциите на приносител към Министерство на правосъдието, Съвета към министъра на образованието и науката за актуализация на Националната пътна карта за научна инфраструктура, Атестационната комисия към регионалния инспекторат по образование София-град. Член е на Управителния и на Изпълнителния съвет на Българската търговско-промишлена палата.

Гл. ас. д-р Владимир Христов е нещатен сътрудник в Народното събрание и съветник в ОбС – Враца.

Експертната дейност на учените от института се изразява още в изготвянето на рецензии и становища в конкурси за заемане на академичните длъжности „доцент“ и „професор“, както и при защити на докторски дисертации – за ОНС „доктор“ и за научната степен „доктор на науките“.

Девет експерти от ИДП са изготвили общо 41 рецензии и становища по процедури за образователно ниво, научни степени и академични длъжности.

Изготвени са 5 рецензии на статии и други рецензии от 5 учени.

В рамките на ИДП са извършени съставителството и редакцията на 3 научни сборника, издадени от Института - Сборник научни трудове на ИДП - БАН т.XV и т.XVI, и Сборник с доклади от VII Национална конференция на докторантите в областта на правните науки.

Един учен от института е участвал в съставителството и редакцията на Сборника „1000 ВЪПРОСА - 1000 ОТГОВОРА от практиката на счетоводителя“, извън ИДП.

Проф. д-р Ирена Илиева е извършила редакцията на книгата на Ана Джумалиева, Баки Хюсеинов и Надежда Йонкова „Равенство на половете и джендър политики“, издателство "СНОУМОД", С., 2017.; Проф. д-р Дарина Зиновиева е извършила публична научна редакция на книгата на Антония Илиева „Контролът в здравеопазването“, издателство Сиела.; Доц. д-р Екатерина Салкова е извършила научната редакция и изготвила предговора към монографията на ас. д-р Янко Ройчев „Частното обвинение в българския наказателен процес“, София, Сиела, 2017, 487 с.

Десет учени от института са били членове в органи на управление на БАН и на СНЗ на БАН, проф. Поля Голева е член на УС на БАН.

2. РЕЗУЛТАТИ ОТ НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКАТА ДЕЙНОСТ ПРЕЗ 2017

През 2017 г. обемът на научната продукция на учените от Института възлиза на 138 публикации (с 25 повече от предходната година). От тях 114 са публикувани, а 24 са приети за печат.

Публикуваните монографии са 5 и 1 приета за печат.

Учените от ИДП са публикували 4 учебника и учебни помагала.

Публикациите в научни издания, реферирани и индексирани в световната система за рефериране и индексиране, са 8 броя. Публикациите на чужд език са 11 броя. Публикувани са и 3 научни съобщения.

Подробни справки за публикациите са приложени към доклада.

Забелязани са 194 цитиращи източника на 94 цитирани публикации на 12 учени.

2.1. Едно най-значимо научно постижение и съответната графична илюстрация към него с кратък подфигурен текст (приложено и на CD)

Ройчев, Янко, „Частното обвинение в българския наказателен процес”, С., 2017, Сиела, ISBN 978-954-28-2453-4, 488

Монографичният труд на тема „Частното обвинение в българския наказателен процес“ обхваща актуални, дискуссионни, теоретически и практически значими въпроси относно частното обвинение като съвкупност от институти на наказателнопроцесуалното право, касаещи процесуалната дейност на частния обвинител и на частния тъжител. Разгледани са и редица аспекти на процесуалното положение на пострадалия в досъдебното производство, гражданския ищец и повереника, както и на правомощията на държавните процесуални органи.

В хода на изложението са анализирани множество литературни източници и актове на ЕСПЧ и на българските съдилища. Монографията съдържа научни и научно-приложни приноси. Констатирани са многобройни практически проблеми, становищата по които обуславят практическата насоченост на изследването. Формулирани и аргументирани са редица предложения за усъвършенстване на законодателството. Трудът ще представлява интерес както за практикуващи юристи и научни работници, така и за студенти.

2.2. Едно най-значимо научно-приложно постижение и съответната графична илюстрация към него с кратък подфигурен текст (илюстрацията е приложена на CD)

Александров, Андрей, Трудови процедури и съвети в помощ на работодателя: Наръчник, 2017, Резон България, ISBN 978-619-7236-19-4, 368

Всеки работодател почти ежедневно е изправен пред предизвикателството законосъобразно да спазва някоя трудова процедура, а пропускането на ключов момент от нея може да доведе до проблеми със служителите, до санкции от Инспекцията по труда или до трудови и съдебни спорове.

„Наръчник трудови процедури и съвети в помощ на работодателя” разяснява достъпно и обръща внимание на важните моменти в основните трудови процедури.

2.3. Научноизследователска дейност на учените от ИДП

През 2017 г. в ИДП са били разработвани 5 колективни научноизследователски проекти с бюджетно финансиране и 1 индивидуален, в които са включени учените от ИДП:

„Конституционноправни, административноправни и правно-социологически проблеми на нормотворчеството” с ръководител доц. д-р Надежда Йонкова.

„Актуални проблеми на частното право” с ръководител доц. д-р Николай Колев.

„Наказателно-правни средства за противодействие на престъпността в България“ с ръководител доц. д-р Гергана Маринова.

„Миграцията – предизвикателство за международното публично право, международното частно право и правото на ЕС“ с ръководител проф. д-р Ирена Илиева.

„Правна уредба на дейността на малките и средни предприятия в правото на ЕС и Р България. Хармонизация или дисхармонизация?” с ръководител проф. д-р Ирена Илиева.

„Прилагане на международните договори за защита на правата на човека от върховните съдилища в България“ с ръководител и участник гл. ас. д-р Цветанка Лозанова

3. МЕЖДУНАРОДНО НАУЧНО СЪТРУДНИЧЕСТВО НА ЗВЕНТО

През 2017 г. международното сътрудничество се изразяваше в участие на ИДП и на учени от института в международни проекти и програми, в участие в международни конференции и в членство в редакционни колегии на чуждестранни списания (подробни данни са представени в личните отчети и в приложенията към доклада). Същите са посочени на съответните места в частите относно личните отчети и други части на отчета на института.

Институтът за държавата и правото има сключени споразумения за обмен на учени и докторанти по програма „Еразъм“ с Университетите в Залцбург, Болоня и Варшава, които са много полезни в подготовката на докторантите от всички секции.

На научни прояви на ИДП са гостували следните учени: проф. д-р Владислав Чаплински – директор на Института за правни изследвания при Полската академия на науките и проф. Пойо-Перуцето от Френското общество за сравнително право.

Доц. д-р Велина Тодорова участва в „Empowering European Families – Towards more party autonomy in European family and succession law“ (EEF), Justice Programme of the European Union (JUST/2014/JCOO/AG/CIVI).

Гл. ас. д-р Цветанка Лозанова участва непрекъснато от 2007 г. в международния научен проект на Амстердамския център по международно право и Oxford University Press ‘International Law in Domestic Courts’ („Международното право във вътрешните съдилища“), по който до момента е осъществила 24 научни публикации в чужбина.

4. УЧАСТИЕ НА ЗВЕНТО В ПОДГОТОВКАТА НА СПЕЦИАЛИСТИ

Един от най-важните моменти в работата на ИДП по подготовката на специалисти е обучението на докторанти по 8-те акредитирани специалности на докторските програми в професионално направление ш.3.6. Право. Работата на учените по докторските програми се отличава с високо качество и отговорно отношение към ориентирането на докторските програми към най-съвременните теоретико-практически модели за обучение на докторанти. С решение на Акредитационния съвет на НАОА от 12 януари 2017 г. са дадени оценки 9.39 за докторска програма „Международно частно право“ и 9.34 за докторска програма „Правна социология. Правна информатика“ с акредитация и за двете програми шест години – до 12.01.2023 г.

През годината успешно приключиха 3 процедури за заемане на академични длъжности: за доцент по Гражданско и семейно право и доцент по Трудово право и обществено осигуряване и за една процедура за главен асистент – по Международно частно право. Обявен бе конкурс за заемане на академичната длъжност гл. ас. по Конституционно право на Р България, който приключи успешно към датата на приемане на годишния отчет – 23.01.2018 г., приключи окончателно на същата дата – след решение на АС София-град, и процедурата за доцент по Граждански процес.

Броят на обучаваните в института докторанти продължава да е един от най-високите за БАН. Към 31 декември 2016 г. е имало зачислени 35 докторанти, от които 3. редовни, 27 задочни докторанти и 5. докторанти на самостоятелна подготовка. През 2017 г. са зачислени 7 докторанти от двата приема – допълнителен и редовен. През отчетната година са отчислени общо 11 докторанти: 1 редовен докторант, 7 задочни и 3. в самостоятелна форма на обучение.

Към 31.12.2017 г. зачислените в ИДП докторанти са 31, от които 4. редовни, 25 задочни и 2. докторанти в самостоятелна форма на обучение и се разпределят по следния начин: **секция ППН:** общо 12 докторанти (11 задочни и 1 в самостоятелна форма) по 3 докторски програми; **секция ГПН** общо 11 докторанти (4. редовни, 6 задочни и 1 в самостоятелна форма) по 2 докторски програми; **секция МПН:** общо 4. задочни докторанти по 2 докторски програми; **секция НПН:** общо 4. задочни докторанти по 1 докторска програма.

Успешно са защитили дисертациите си 6. докторанти (с двама по-малко от защитилите през 2016 г., но 4. от тях са отчислени в годината на защитата – 2017 г.).

В ход е процедура за публична защита на един докторант по докторска програма „Административно право и административен процес.

Подробна информация е достъпна на сайта на ИДП: <http://ipn-bg.org/doktoranturi/obuchavani-doktoranti.html>

През 2017 г. 6. докторанти от Института имат публикации в сп. „Правна мисъл“, толкова са публикациите на докторантите и през 2016 г.

Докторантите, обучавани в ИДП, участват и в традиционната Национална конференция на докторантите в областта на правните науки – в проведената през 2017 г. VII конференция участваха общо 42 докторанти, 17 от тях са от ИДП. Научните им съобщения са публикувани в Сборник материали от конференцията.

Обучението на докторантите се извършва по утвърдени от Научния съвет индивидуални учебни планове. Изпитите се полагат в планираните срокове с малки изключения, когато отново НС утвърждава предложените от секциите промени. Докторантите се включват и в сбирките на провеждания семинар на учените и

докторантите в ИДП, информация за който се публикува на сайта на Института. Един задочен докторант е продължил обучението си по програма „Еразъм+“ от 2016 г. и е утвърден отново за обучение през 2018 г. – Рашко Стоянов.

Учените от ИДП са канени като лектори в много висши учебни заведения, както и в изпитни комисии и научни журита за присъждане на научни степени и за заемане на академични длъжности.

Лекции, спец. курсове, упражнения и семинари са проведени по 43 теми за общо 3 113 академични часа в различни висши училища.

През 2017 г. 14 учени от ИДП са провели и са взели участие в 23 лекции и обществени изяви. Един учен е подготвил 5 дипломанти извън БАН, а 2. учени са подготвили 2. докторанти извън БАН.

Девет учени от ИДП са били членове на 19 изпитни комисии в 8 учебни заведения.

5. ИНОВАЦИОННА ДЕЙНОСТ НА ЗВЕНТО И АНАЛИЗ НА НЕЙНАТА ЕФЕКТИВНОСТ

5.1. Осъществяване на съвместна иновационна дейност с външни организации и партньори, включително поръчана и договорирана с фирми от страната и чужбина

Създаваната от гл. ас.д-р Цветанка Лозанова електронна научна продукция чрез участието ѝ в международния научен проект на Oxford University Press ‘International Law in Domestic Courts’ има иновативен характер. В периода 2007-2011 г. проектът е бил част от COST Акция IS0602 ‘International Law in Domestic Courts’, в Управителния съвет на която гл. ас.д-р Лозанова е участвала като единствен представител от България.

5.2. Извършен трансфер на технологии и/или подготовка за трансфер на технологии по договор с фирми; данни за полученото срещу това заплащане; данни за реализираните икономически резултати във фирмите (работни места, печалба, производителност; дял на новите продукти в общия обем на продажбите и т.н.)

1.6 СТОПАНСКА ДЕЙНОСТ НА ЗВЕНТО

Институтът за държавата и правото при БАН не осъществява стопанска дейност.

7. КРАТЪК АНАЛИЗ НА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ НА ЗВЕНТО ЗА 2017 г.

Бюджетът на ИДП при БАН се формира от субсидия и собствени приходи.

Съгласно Решение на Общото събрание на БАН от 17.05.2017 г., бюджетната субсидия е утвърдена на база диференцираното разпределение на бюджетната субсидия на звената при планова численост на персонала на ИДП при БАН от 37 щатни бройки, средни работни заплати по категории персонал, утвърдени от ОС на БАН, и планова численост от 3 бр. редовни докторанти, като за първи път от доста години през 2017 г. ИДП при БАН получи и допълнителна субсидия за издръжка на докторанти.

След първоначално утвърдената субсидия за 2017 г. в размер на **447 238 лв.** са получена до момента с решения на Общото събрание на БАН от 16.10.2017 г. и от 15.01.2018 г. корекции в увеличение от централизираните средства на БАН в общ размер от **12 557 лв.**, от които 1 350 лв. за промяна числеността на редовните докторанти, 2 000 лв. за изплащане на еднократна стипендия на основание чл. 7, ал.5, т.2 от Постановление № 90 на МС от 26.05.2000 г. за условията и реда за предоставяне на стипендии на

Отчет за дейността на ИДП при БАН за 2017 г.

студентите, докторантите и специализантите от държавните висши училища и научни организации, 6 982 лв. за изплатено обезщетение по чл. 222 от КТ и 2225 лв. за такса битови отпадъци.

Допълнително като трансфери от БАН са предоставени до момента и **9 288 лв.**, от които 8 550 лв. за провеждане на процедури за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности, 100 лв. за данък върху недвижимо имущество и 638 лв. за ЕБР.

Така размерът на субсидията на ИДП при БАН за 2017 г. е в размер на **459 795 лв.**, което представлява 83 % от общите постъпили по бюджета на института средства за 2017 г. Останалите 17% са собствени приходи.

7.1	Преходни остатъци от 2016 г.	46 636
------------	-------------------------------------	---------------

7.2	Приходи общо	Стойност в лв.	Отн. дял %
		555 046	
7.2.1.	Бюджетна субсидия	459 795	82.84
7.2.2.	Собствени приходи, в т.ч.:	95 251	17.16
7.2.2.1	Трансфери от БАН за изпълнение на проекти по Програма за подпомагане на младите учени и за финансиране на демографски проект ДСД 3/06.04.2017 г.	75 650	79.42
7.2.2.2	Приходи от такси на докторанти	5 400	5.67
7.2.2.3	Приходи от списание "Правна мисъл"	5 322	5.59
7.2.2.4	Други (СЕЕОЛ, Научни трудове)	3 709	3.89
7.2.2.5	Приходи от конференция	3 570	3.75
7.2.2.6	Приходи от научно жури и такси за провеждане на конкурси	1 600	1.68

Структурата на набраните собствени приходи по източници на финансиране към 31.12.2017 г. по бюджета на ИДП БАН е следната:

7.3	Разходи общо	Стойност в лв.	Отн. дял %
		509 044	
7.3.1.	Заплати и други възнаграждения и плащания за персонала (включително обезщетения по КТ и КСО)	331 352	65.09
7.3.2.	Задължителни осигурителни вноски от работодателя	59 423	11.67

7.3.3	Хонорари на членове на научно жури за защита на дисертационни трудове за придобиване на научни степени заемане на академични длъжности; хонорари на научни консултанти на докторанти в самостоятелна форма на обучение в размер на 1/2 от заплатената такса за обучение; граждански договори за страниране, организиране на събитие, възнаграждения за изпълнение на проекти по Програма за подпомагане на младите учени и проект "Мерки за преодоляване на демографската криза на Република България	38 648	7.59
7.3.4.	Печат на сп. "Правна мисъл", печат на сб. "Научни трудове", печат на Сборник с доклади, телефони, поддръжка и подобрения асансьор, абонамент на информационна система Апис, подновяване на домейн, подновяване на ел. подпис, актуализация на ПП, техническо обслужване на пожарогасители, дезинсекция на сграда, разходи за събитие "70 години ИДП", почистващи материали, канцеларски материали, разходи за издръжка на докторанти и др. за обща издръжка на института	29 441	5.78
7.3.5.	Стипендии на редовни докторанти	23 429	4.60
7.3.6.	Текущ ремонт на помещения и основен ремонт на асансьор	8 248	1.62
7.3.7.	Разходи за ел.енергия, топлоенергия, вода	5 800	1.14
7.3.8.	Командировки в страната и в чужбина	5 002	0.98
7.3.9.	Учебни и научноизследователски разходи и книги за библиотеките	4 197	0.82
7.3.10.	Такса битови отпадъци и данък върху недвижимо имущество	2 325	0.46
7.3.11.	Придобиване на дълготрайни материални и нематериални активи	1 179	0.23

С най-голям относителен дял в общия размер на разходите за отчетния период са разходите за заплати и други възнаграждения за персонала.

С бюджетната субсидия за 2017 г. са обезпечени следните приоритетни разходи в общ размер от 444 080 лв.– заплати, осигурителни вноски от работодател, болнични за сметка на работодател, обезщетения по КТ и КСО, такса битови отпадъци, стипендии на редовни докторанти и други разходи за издръжката им, авансово плащане за основен ремонт на асансьор, както и режийни разходи за издръжка на института – ел. енергия, топлоенергия, вода, телефони, поддръжка на асансьор, абонамент на информационна

система Апис, подновяване на домейн, подновяване на ел. подпис, актуализация на програмни продукти, техническо обслужване на пожарогасители, дезинсекция на сграда и др.

Финансовата 2017 година за ИДП при БАН приключва с преходен остатък от 101 926 лв., от които 15 715 лв. остатък от бюджетна субсидия и 86 211 лв. собствени средства. Към 31.12.2017 г. институтът няма неразплатени задължения към доставчици и други кредитори.

8. ИЗДАТЕЛСКАТА И ИНФОРМАЦИОННАТА ДЕЙНОСТ НА ЗВЕНОТО

8.1. Списание „Правна мисъл“

През 2017 г. ИДП издаде броеве 1, 2, 3 и 4 на сп. „Правна мисъл“, спазвайки графика за излизане от печат на списанието, съответно през месеците март, май, септември, декември. Абонатите на списанието през изминалата година бяха 170. В посочения брой абонати се включват всички, направили както годишен, така и полугодишен абонамент, както и онези, които са закупили отделни броеве за 2017 г. В посочения брой не са включени абонатите, платили отделни статии в онлайн библиотеката СЕЕОЛ. Данните за онлайн абонаментите ще получим през месец март 2018 г.

През 2017 г. са публикувани общо 30 научни статии, като автори на 9 от тях са научни сътрудници и докторанти на ИДП, 2. от тях са на автори от чужбина, а авторите на останалите публикации са от СУ „Св. Кл. Охридски“, ПУ „П. Хилендарски“, ВСУ „Ч. Храбър“, ЮЗУ „Н. Рилски“, БСУ, Академията на МВР, съдии и адвокати. Освен научни статии, списанието е публикували и 5 рецензии за новоиздадена наша и чужда юридическа литература, както и 3 съобщения за научни конференции у нас и в чужбина.

Традиционно разпространението на списанието през изминалата 2017 г. се извършваше най-вече чрез мрежата на разпространителите на периодика в страната – Български пощи, Разпространение на печата, Доби Прес и др. по-малки разпространители. Броят на абонатите, които получаваха списанието директно от ИДП, бе сравнително малък, като основна причина за това е необходимостта абонаментната такса да бъде заплащана по банков път, а не на място в редакцията.

През 2017 г. всички статии от излезлите книжки на списанието бяха качени в най-голямата база данни за литература в Централна и Източна Европа – СЕЕОЛ (Central Eastern European Online Library – seeol.com). Базата данни включва над 5 хиляди издатели от цял свят, които публикуват научна литература на и за Централна и Източна Европа. Към момента в базата данни са качени броевете от 2002 до 2017 година включително.

8.2. Сборник „Научни трудове на Института за държавата и правото“

През 2017 г. излязоха от печат **том XV и том XVI** на сборника **„Научни трудове на Института за държавата и правото“**, съдържащ студии на учени от ИДП и доклади от конференция, посветена на 10-годишнината от членството на Р България в Европейския съюз. Обемът на том XV е 417 страници, с 8 автори, а на том XVI е 370 страници, с 28 автори. Докладите от сборниците бяха качени в базата данни за литература в Централна и Източна Европа – СЕЕОЛ (Central Eastern European Online Library – seeol.com).

Съдържанията на всички сборници от поредицата „Научни трудове на ИДП“, както и на сп. „Правна мисъл“ за 2017 година бяха качени в интернет страницата на ИДП.

8.3. Сборник с доклади от VII национална конференция на докторантите в областта на правните науки

През 2017 г. беше издаден „Сборник с доклади от VII национална конференция на докторантите в областта на правните науки“, съдържащ доклади от проведената през 2017 година VII конференция на докторантите в областта на правните науки. Обемът на сборника е 399 страници и включва докладите на 42 докторанти. Докладите от сборника бяха качени в базата данни за литература в Централна и Източна Европа – CEEOL (Central Eastern European Online Library – ceol.com).

Съдържанието на сборника за 2017 година беше качено в интернет страницата на ИДП.

8.4. Интернет страница и Фейсбук страница

През изминалата 2017 година Интернет страницата на ИДП беше посетена от 18 775 уникални посетители (16 551 за 2016 г.), като общо използваният трафик беше 32,29 GB (38,368 GB за 2016г.). Най-много посещения е имало през месеците януари, май, юни и ноември 2017 г. По страни - след България, най-много посещения – общ брой, има от САЩ, следвани от Русия и Великобритания.

И през 2017 година продължихме поддръжката на Фейсбук страницата на ИДП. Към 19.12.2017 г. тя има 1467 харесвания (към 16.12.2016 – 1228, към 21.12.2015 – 850, към 01.01.2015г. – 165). От извадените статистически данни се вижда, че все повече хора следят информацията, свързана с ИДП, използвайки социалните мрежи. Информацията в нея се обновява непрекъснато. Също така тя спомага и за по-добрата комуникация с потребителите на сайта ни и учените от Института.

8.5. Библиотека

В края на месец декември 2017 г. библиотеката на ИДП разполага с **36 355 тома** библиотечни материали, от които – **21 280 тома книги**, **15 066 тома** периодични издания и **9 бр.** специални издания (CD). **В сравнение с 2016 г. са с ... повече.**

Поради липса на средства, от няколко години Централна библиотека на БАН не извършва абонамент за периодични издания на научните библиотеки в системата на БАН. Затова ръководството на ИДП осигури средствата за абонамент на български юридически списания за **2017 г.** на стойност **835,10 лв.** За изминалата 2017 г. някои от периодичните издания бяха осигурени чрез дарение от проф. д.ю.н. Васил Мръчков и няколко броя списания на английски език от гл. ас. д-р Цветанка Лозанова.

Общо през 2017 г. в библиотеката са постъпили **160** тома библиотечни документи, от които **64** тома периодични издания. Получени чрез покупка са **86** тома, чрез книгообмен – **47** тома, от дарения (чрез Централна библиотека на БАН) – **26** тома и по депозит – **1** том.

Получаваните текущи периодични издания през годината са **25 заглавия** (в т. ч. **7** поредици). Чрез *книгообменни връзки* в библиотеката на ИДП през изтеклата година са получени **47** тома, от тях – **18** тома книги, **7** тома поредици и **22** бр. списания.

През м. април 2017 г. Oxford University Press гостува за първи път на Централната библиотека на БАН, където презентира всички свои електронни списания и осигури на учените от БАН безплатен тримесечен достъп до тях. По покана на ръководството на ИДП при БАН издателството направи специална презентация на списанията си на място в института, като акцентът беше поставен върху правото. Специален интерес за бъдещ

абонамент беше изрично заявен от страна на членовете на Секцията по международноправни науки.

Изразходваната сума за нова литература през 2017 г. е **4056,86** лв., от които – за книги – 1039,62 лв., за списания – 2707,68 лв. и за поредици – 309,56 лв.

През 2017 г. са постъпили *дарения* от много учени от института, от външни частни дарители и от държавни институции като: Министерство на правосъдието, НИИ по криминалистика и криминология, ПУ „П. Хилендарски”, СУ „Св. Кл. Охридски”, УНСС, ВСУ „Ч. Храбър”, БСУ, Икономически университет – Варна, и др. Всички дарения (22 тома) са описани в *Книга на дарителите на библиотеката*. Изказваме искрена благодарност на дарителите на библиотеката.

През месеците февруари и март 2017 г. беше извършена частична инвентаризация на 20% от библиотечния фонд, която приключи в срок – на 01.04.2017 г., въпреки неблагоприятните условия за работа в основното книгохранилище.

През 2017 г. ползваната литература в библиотеката е 3132 тома. Направени са 161 библиографски справки. Част от библиотечния фонд се ползва извън библиотеката, като се следи за спазването на срока за връщане на библиотечните документи.

В библиотеката се актуализират и поддържат читателските (азбучни и систематични) каталози на книги и поредици, както и служебен топографски каталог.

РАБОТА НА КОЛЕКТИВНИТЕ ОРГАНИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ

1.9. ИНФОРМАЦИЯ ЗА НАУЧНИЯ СЪВЕТ НА ЗВЕНОТО

Списъчен състав на Научния съвет на ИДП – 15 учени:

№	Акад. длъжност и научна степен	Име, фамилия	Основна месторабота	Дата на промяна
1.	Професор д.ю.н.	Цветана Каменова	ИДП	освободена на 17.09.2016 г.
2.	Професор д-р	Поля Голева	ИДП	
3.	Професор д-р	Стефка Наумова	ИДП	освободена на 04.05.2017 г.
4.	Професор д-р	Ирена Илиева	ИДП	
5.	Доцент д-р	Велина Тодорова	ИДП	
6.	Доцент д-р	Веселина Канатова-Бучкова	ИДП	
7.	Доцент д-р	Пламенка Маркова	ИДП	
8.	Доцент д-р	Гергана Маринова	ИДП	
9.	Доцент д-р	Екатерина Салкова	ИДП	
10.	Професор д-р	Емилия Друмева	Администрация на Президента	
11.	Професор д-р	Венцислав Стоянов	ПУ	
12.	Професор д-р	Ганета Минкова	СУ	
13.	Доцент д-р	Григор Григоров	ПУ	
14.	Доцент д.ю.н.	Красен Стойчев	ПУ	
15.	Доцент д-р	Надежда Йонкова	ИДП	
16.	Доцент д-р	Тодор Кобуров	ИДП	избран на 17.09.2016 г.
		(заменя проф. д.ю.н. Цветана Каменова)		
17.	Доцент д-р	Николай Колев	ИДП	избран на 04.05.2017 г.
		(заменя проф. д-р Стефка Наумова)		

Научният съвет на ИДП е избран от Общото събрание на учените в ИДП на 23.11.2015 г., мандатът му влиза в сила от 01.12.2015 г. Направени са две промени: на 17.09.2016 г. и на 04.05.2017 г.

Председател на Научния съвет: доц. д-р Григор Григоров

Зам.-председател: доц. д-р Екатерина Салкова

Секретар: доц. д-р Велина Тодорова

10. КОПИЕ ОТ ПРАВИЛНИКА ЗА РАБОТА В ЗВЕНТОТО – посочва се линк към сайта на звеното, където е качен правилникът.

<http://ipn-bg.org/doktoranturi/normativna-uredba.html>

Правилникът за устройството и дейността на Института е утвърден на съвместно заседание на Общото събрание на учените и на Научния съвет на ИДП, проведено на 30.01.2007 г. (Протокол № 1, т. 3) и е изменен на заседание на Общото събрание на учените в ИДП, проведено на 08.12.2017 г. (Протокол № 5, т. 1).

11. СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ В ОТЧЕТА И ПРИЛОЖЕНИЯТА КЪМ НЕГО СЪКРАЩЕНИЯ

АМВР – Академия на МВР
БАК – Българска асоциация по криминология
БСУ – Бургаски свободен университет
ВАС – Върховен административен съд
ВКС – Върховен касационен съд
ГПН – Гражданскоправни науки
ЕС – Европейски съюз
ИДП – Институт за държавата и правото
КСО – Кодекс за социално осигуряване
КТ – Кодекс на труда
КС – Конституционен съд
КТЗ – Комисия по трудово законодателство
МВР – Министерство на вътрешните работи
МВнР – Министерство на външните работи
МОН – Министерство на образованието и науката
МПН – Международноправни науки
МП – Министерство на правосъдието
МС – Министерски съвет
МЧП – международно частно право
НАОА – Национална агенция за оценяване и акредитация
НБУ – Нов български университет
НИД – научноизследователска дейност
НИП – Национален институт по правосъдие
НПД – Научноприложна дейност
НПН – Наказателноправни науки
НС – Научен съвет

НСТС – Национален съвет за тристранно сътрудничество
ОбС – Общински съвет
ОС – Общо събрание
ОСУ – Общо събрание на учените
ПУ – Пловдивски университет
ППН – Публичноправни науки
РУ – Русенски университет
СУ – Софийски университет
УНСС – Университет за национално и световно стопанство
УС – Управителен съвет
ФНИ – Фонд „Научни изследвания“
ЮЗУ – Югозападен университет
ЮФ – Юридически факултет
НИД – Научноизследователска дейност
COST –
ПУ – Пловдивски университет
ППН – Публичноправни науки
РУ – Русенски университет
СУ – Софийски университет
УНСС – Университет за национално и световно стопанство
УС – Управителен съвет
ФНИ – Фонд „Научни изследвания“
ЮЗУ – Югозападен университет
ЮФ – Юридически факултет
НИД – Научноизследователска дейност